

ಕೊರೊನಾ ಹೊತ್ತು ದೇಹ ಮನೆಯೊಳಗಿದೆ, ಮನಸ್ಸೇ ಹೊರಗೆಲ್ಲೋ ಅಲೆಯುತ್ತಿದೆ...

ಡಿಜಿಟಲ್ ಗೋಡೆಗಳು
ಲಾಕ್‌ಡೌನ್
ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ
ತೆಳುವಾಗಬಹುದೆನ್ನುವ
ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹುಸಿಯಾಗಿದ್ದು,
ಅವು ಮತ್ತಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿವೆ.
ಮನುಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು
ತಿಳಿಗೊಳಿಸುವುದು
ಮಾರಕ ರೋಗಾಣುವಿಗೂ
ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯತ್ವದ
ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ
ಅಸಲಿಯತ್ತನ್ನು
ಮತ್ತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ
ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈಶ್ವರ್

‘ಸಂ’ ಬಂಜ ಅನ್ನೋದು ದೊಡ್ಡದು ಕನಾ...’ ಎನ್ನುವುದು ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾತು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮದೇ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗುವ ಜೀವನದ ಓಟದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮರೆವುಂಟಾಗುವುದು ಸಹಜವಷ್ಟೇ. ಅಂಥ ಮರೆವಿನ ಪೊರೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ ಕೊರೊನಾ ವೈರಾಣು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧ. ಮಲಗಲು ಹಾಗೂ ರಜಾ ದಿನಗಳಿಗೆಂದು ಇರುವ ತಾಣವನ್ನು ಮನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಗೃಹನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಂತಾಗಿದೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಈವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದ ಮನೆಯ ಮೂಲೆಮುಡುಕುಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ಕಡ್ಡಾಯ ರಜೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ದೊರೆಯುವಂತಹದ್ದು. ಬಯಸಿದರೂ ಇಂಥ ಕಾಲ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೊರೆತೀತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕೆಲವರು ಪ್ರಸಕ್ತ ನಿರ್ಬಂಧದ ಸಮಯವನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸುಧಾರಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಓದು-ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೂ ಇದು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಕಾಲ. ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ನಮ್ಮ ದೇಹದಂತೆ ಮನಸ್ಸೂ ಮನೆಯೊಳಗಿದೆಯೇ? ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ಮನೆಮಂದಿಯ ನಡುವೆ ಗೋಡೆಗಳಿವೆಯೇ? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಂದಿಯ ನಡುವೆ ಗೋಡೆಗಳ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವುದು ಟಿವಿ ಹಾಗೂ ಮೊಬೈಲ್‌ಫೋನ್‌ಗಳು. ಮನೆಮನೆಗಳನ್ನು ಟಿವಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮುನ್ನ, ಮನೆಮಂದಿಯಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತು ಹರಟುತ್ತ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತು ಊಟ ಮಾಡಿದರೂ, ಮಾತು-ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಟಿವಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳಂತೂ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯ ಏಕಾಂತದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾನಪಡೆದಿವೆ. ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮೊಬೈಲ್ ಮೂಲಕ ತಂತಮ್ಮ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗೋಡೆಗಳು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ತೆಳುವಾಗಬಹುದೆನ್ನುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹುಸಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವು ಮತ್ತಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿವೆ. ಟಿವಿ ನೋಡುವ. ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಬಳಕೆಯ ಸಮಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಬೇಸಗೆರಜೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಬಿರಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಿ ಮನೆಯ ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲ. ಪಠ್ಯದಿಂದ ದೂರವಾದ ಎಳೆಯರು ಟಿವಿಯೆದುರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಜನರಂತೂ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡೇ ದಿನಕಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ದೇಹ ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಮನೆಯಾಚೆಯೇ ಅಲೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮನಸ್ಸುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮೇಲೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಕ್ಕೆ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗು, ವಿಷಾದ, ಹುಮ್ಮಸ್ಸು, ಪ್ರೇಮ, ಧನ್ಯವಾದ - ಎಲ್ಲವೂ ಇಮೋಜಿನ್‌ಗಳ ರೂಪ ತಾಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಾವನೆಗಳ ಸವಕಳಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಂಗಾತಿಗಿಂತಲೂ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳು ಸೃಜಿಸುವ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವೇ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಡೆದು ಚೂರುಗಳಾಗಿ, ‘ಪುಟ್ಟ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸುಖೀ ಕುಟುಂಬಗಳು’ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದಂತೆಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡುವಣ ಮಾರ್ದವತೆ ಕೂಡ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿದೆ. ಆ ಸವಕಳಿಗೆ ಈಗ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಡೆಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಂದರ್ಭ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದ ವಾತಾವರಣ ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸುಗಳ ನಡುವಣ ಬಿಗು ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗಿರುವುದೇ ಬೇರೆ. ನಿರ್ಬಂಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗ’ ಹೇಳಿದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾದ ಗಂಡಸರು, ತಮ್ಮ ಅಸಹನೆ-ಒತ್ತಡವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಕಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತಿನ ಒರಟುತನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕುರಿತ ಮಾತು-ಕತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈಗಲೂ ಪರಸ್ಪರ ಕೆಸರೆರೆಚಾಟ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡರಿಯದಂತಹ ‘ಕೋವಿಡ್ 19’ ರೋಗಾಣುವಿಗೂ ಮನುಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಸಲಿಯತ್ತನ್ನು ಮತ್ತೆ ಉಜ್ಜಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

■ ರಘುನಾಥ ಚ.ಹ.